

خه ئگ داوا دهکن نوینه رانی بیانی چاودیری سندوقه کانی هه لێژاردنی کوردستان بکه ن ... ئارام عه لی به رده سپی

سلیمانی: له گه ل نزیکیو نه وهی ئه نجامدانی هه لێژاردنی گشتیی له عیراقد، هاوولاتیانی کوردستان وهک له م راپۆرت هه دا ده رده که وه ییت، ده پرسن: ئایا هه لێژاردنی ئه مجاره شمان وهک هه لێژاردنه که ی رابردوو و وهک ده نگدانه که ی راپرسی له سه ر ده ستور فی ل و ساخته ی تی دا ده کری ت یان با شتر ده بی ت؟

ئاسۆ، 33 سال، فه رمان به ر، وتی: ئه گه ر بزانه دیسان هه لێژاردنه کان ته زویری تی دا ده کری و له جیاتی ئیمه فۆرمه کانمان بو پ ده که نه وه، ئه وا ده چم ده نگ ده دم، ده چم ده نگ به "حزبکی بچوکی کوردستان یا ئیسلامی ده دم چونکه ئه وان هیشتا گه نده ل نین و فی ری ساخته و ته زویرکاری نین له هه لێژاردندا".

پیده چی پڕکردنه وهی فۆرمه به تاله کان له کوردستان له راپرسییه که ی ده ستوردا که له 10/15 ی ئه مسالدا به رپوه چوو، زۆر هاوولاتی نیگه ران و په ست کردوو، له مباره یه وه نووسه ر "س. ع" راشکاوانه ئه م نیگه رانییه ی خۆی ده رپری، ئه و وتی: "له رقی گه نده لی له حزب و حکومه تدا، له رقی خرابیی ئاستی ئه و خزمه تگوزارییه ی له کوردستاندا له لایه ن حکومه ته که نه وه پشکه ش به خه لک ده کری وهک که می کاره باو سووته مه نی و ئاوی خواردنه وه، له رقی راوه رووت و ئیهمالکردنی جه ماوه رو دوا جاریش له به ر خرابیی ده ستوره که و ئه و گۆرانکارییه ی له چه ند رۆژی به ر ده نگدانه که تی دا کرا، نه چووم ده نگ نه دا"، هه روه ها "ک. ع" باسی له وه کرد که په شیمانه له نه چوونی بو ده نگدان له سه ر راپرسییه که و وتی: "په شیمانم که نه چووم ده نگ به دم، چونکه دواتر زانیم نه ک هه ر فۆرمه که ی من، به لکو هی خه لکیکی زۆری وهک من که نه چوون ده نگ به دن، به به لی بو یان پڕ کرایه وه".

جه میل عه لی، رۆژنامه نووس، پێویستی بوونی پسپۆری بیانی بو چاودیری کردنی سندوقه کانی هه لێژاردنه کان دووپاتکرده وه بو ئه وهی "گورد بتوانی به ریبازه شه رعی و پاک و بیگه رده که سه نگ و رۆلی خۆی دیاری بکات نه ک په نا بردن بو کومه لی ریگه چاره ی نا شه رعی که ئه گه ر له مه دای نزیکی شدا کاریگه ریی نه بی ت، ئه وا له مه دای دووردا بو ناوو ناوبانگی کورد کاریگه ریی هه یه". سه باره ت به هه لێژاردنه ی پشوش ئه و پیی وایه که کاریگه ریی سلبی له سه ر سومعه ی کورد هه بوو بو نمونه "راپۆرتیکی نه ته وه یه کگرتوو هه کان هه ر سێ پارێزگا که ی هه ری می کوردستانی خسته لیستی ره شه وه" بو یه وهک ئه و وتی "ئه گه ر خه لکی عیراق ئیستا له به ر مه سه له ی تیروو کوشت و برین نه توانی محاسه به ی جدی له سه ر ئه و مه سه لانه بکات، خو له داها توودا هه ر وا نامی نی ته وه".

به ناز کو یستانی رۆژنامه نووسیکی دیکه یه و سه ر نووسه ری رۆژنامه ی پیگه یه، ئه ویش پیی وابوو که پێویسته چاودیری بیانی له سه ر سندوقه کانی هه لێژاردن له هه ری می کوردستاندا هه بی ت چونکه وهک ئه و وتی: "ئه و هه لێژاردن و ده نگدانه ی تا ئیستا کراون، خو م وهکو رۆژنامه نووسی ک سه ردانی زۆر بنکه م کردوو، تی بی نی و ره چاوی چه نده ها خروقاتم کردوو که له سه ر سندوقه کانی ده نگدان کراوه چ له لایه ن ئه و که سانه که نوینه ری حزبه کانن یا ئه و که سانه ی که له سه ر سندوقه کانی ده نگدان بوون".

ده‌رده‌که‌وئ که نیه‌ندی رووناکییری زیاتر ده‌خوای چاودییری بیانی بینه کوردستان بۆ چاودییری هه‌لبژاردن، نووسه‌رو رۆژنامه‌نووس به‌هات هه‌سب قه‌رده‌اغی پیی وابوو بوونی ئەمه‌ش شتیکی پییوسته و نه‌ریتیکی زۆر باشیش ده‌بیت چونکه "به‌داخه‌وه نه‌خه‌لیک که ده‌پوات بۆ ده‌نگدان له ولاتی ئیمه، نه‌ئو که‌سانه‌ی که چاودییری سندوقه‌کانی ده‌نگدان، تا ئیستاش فییری ئه‌و نه‌ریته‌ نه‌بوون که سه‌ربه‌خویانه ئه‌رکه‌که‌یان بکه‌ن و به‌ نه‌ریتیکی شارستانیه‌نه هه‌لسوکه‌وت بکه‌ن له‌سه‌ر سندوقه‌کان چ بۆ ده‌نگدان چ بۆ چاودییری کردن". ئه‌و جه‌ختی له‌سه‌ر پییوستی بوونی چاودییری بیانی کرده‌وه به‌لام به‌مه‌رجیک "بیانییه‌ک نه‌بیت له ولاتی ده‌ورو به‌ره‌وه بیت که به‌رزه‌وه‌ندی هه‌بیت له ده‌ستوه‌ردان له هه‌لبژاردنه‌که، به‌لکو خه‌لکانیک بن که ئه‌زمونیکی باش و هیچ مه‌به‌ستیکی خویان نه‌بیت".

مه‌ترسییه‌کی دیکه هه‌یه له نیو هاوولاتیاندا ئه‌ویش هاوپه‌یمانی کوردستانه و نه‌بوونی یاخود لاوازیی حزبه‌کانی ده‌روه‌ی ئه‌و هاوپه‌یمانییه‌یه، به‌بۆچوونی هه‌ندیک هاوولاتی ئه‌گه‌ر حزبه‌کانی ده‌روه‌ی هاوپه‌یمانی کوردستان به‌هیز بن و زۆرتن بن، ئه‌وا نوینه‌رانی لیستی هاوپه‌یمانی کوردستان ناتوانن هیچ "ساخته‌کارییه‌ک له سندوقه‌کاندا بکه‌ن". ئه‌و شوفییره‌ی تاکسی که نیگه‌رانییه‌کانی به‌گالته‌جارییه‌وه ده‌رده‌بری، له هه‌موو شتیکی بیزاربوو، پیی وتم: "ناچارم قۆلت بپریم و بۆ ئه‌و ریگا کورته‌ سی هه‌زار دینارت لیوهر بگرم، چونکه جگه له کیشه‌ی به‌نزین، ژیان گرانبووه، گرانیی رووی تیمان کردوو و که‌سیش له هیچ ناپرسیته‌وه گوايه بازاره‌که‌مان ئازاده!"، ئنجا هاته‌وه سه‌رباسی هه‌لبژاردن، وتی: "گاکي برا ده‌نگ بۆچی بده‌م؟ ده‌نگ بۆ لایه‌نیك بده‌م که کاره‌با و به‌نزیمن بۆ دابین ناکات؟ ده‌نگ بۆ لایه‌نیك بده‌م که فه‌رمانگه حکومییه‌کانی به‌پاره‌ش ئیشمان بۆ ناکه‌ن؟ که‌واته ده‌نگ ناده‌م"، که‌میك بیده‌نگ بوو، قسه‌کانی پیشتی بیر که‌وته‌وه که‌باسی له ساخته‌کاریی سه‌ر سندوقه‌کانی هه‌لبژاردن ده‌کرد، ئه‌مجاره‌ وتی: "حزبه‌ بچوکه‌کان پاشکوی گه‌وره‌کانن ئه‌گه‌ر نوینه‌ره‌کانیان له‌سه‌ر سندوقه‌کانی ده‌نگدان هه‌ر ساخته‌کارییه‌کیش ببینن، بیده‌نگ ده‌بن، بۆیه هه‌قوايه ئه‌مریکا خوی چاودییری هه‌لبژاردن له کوردستان بکات".

لیم پرسی ناوت چییه، به‌لام چونکه من چهند پرسیاړیکم له‌سه‌ریه‌ک لیکردبوو، ئیتر ئه‌و که‌وته گومانه‌وه، وتی بۆ چیه؟. نه‌یه‌یشت قسه‌ بکه‌م هه‌ر دواي پرسیاړه‌که‌ی وتی: ده‌لیی چاوپیکه‌وتنم له‌گه‌لدا ده‌که‌یت؟ پیم وت ئه‌گه‌ر چه‌زده‌که‌ی ئه‌م بۆچوونانه‌ت له رۆژنامه‌ی ئاسۆ بلاوده‌که‌مه‌وه، به‌لام ناوه‌که‌تم پیی بلی. ئه‌و باسی له‌وه کرد که موچه‌ی خانه‌نشینی پیشمه‌رگه‌ی دیرینی هه‌یه‌و نایه‌وئ ناوی بکه‌ویته ناو ناوان، وتی بنووسه: ئازاد.

له زانکوی سلیمانیش مامۆستایان "س. ب" و "ه. ح" بۆمان دوان و هه‌ردووکیان داویان کرد ناوه‌کانیان بلاونه‌کریته‌وه، سه‌ره‌تا مامۆستا "س. ب" بۆچوونی خوی ده‌ربری و پیی وابوو که حزبه‌ ده‌سه‌لاتداره‌کان له‌گه‌ل ئه‌مریکا ریکه‌وتوون "تا هیچ چاودییریکی بیانی نه‌یه‌ته کوردستان بۆ چاودییری کردنی سندوقه‌کانی هه‌لبژاردن"، بۆیه ئه‌وانیش "به‌ئاره‌زووی خویان ئه‌و ریژه ده‌نگه‌ به‌ده‌ست ده‌هینن که ده‌یانه‌ویت"، دواتریش پرسی: "باشه‌ که‌ی ئه‌م بارودۆخه ئاوها ده‌مینیته‌وه و سندوقه‌کان پر ده‌کرینه‌وه و جه‌نگی ده‌روونی له‌گه‌ل میلیه‌ت ده‌که‌ن؟".

مامۆستا "ه. ح" یش پپی وایه که هیچ کام له حزبه دهسه لاتداره کان "منه تیان به میلله ت نه ماوه، بویه نه هه لمه تیکی گهرمی هه لیزاردن ده بینین و نه بانگه شه یهک بو خویان ده کهن، چونکه که موکوریان زوره و ده شانن بوچوونی جه ماوه رچونه له سه ریان"، وتیشی " ئیتر ئه وان پیده چی به رنامه یان وه کو هه لیزاردنه کانی پیشوو وابیت، فورمه کان له جیاتی خه لک پر ده که نه وه و ئه وه ی که به دلشیان نییه، باتلی ده کهن".

کاوه محمه د، خویندکاری زانکوی سلیمانی، پپی وایه بوونی چاودیری بیانی له سه ر سندوقه کانی هه لیزاردن له ههریمی کوردستان بو ئه وه باشه "تا هیچ که سیک نه توائی تاوانی ساخته و ته زویر بداته پال هه لیزاردنه کان"، وتیشی: "له بهر ئه وه م نییه هه لیزاردنی ئیره ته زویری تییدا بکری، به لکو ته نها له بهر تاوانبار نه کردنمانه و بو پاراستنی سومعه ی کورده"، ههروهک ئامازه ی به وه کرد که ئه گهر بوی بلوی "هه موو فورمه کان به بتالی له بهرزه وه ندیی لیستی هاوپه یمانی کوردستان پر ده کاته وه و ده یانخاته سندوقه کانه وه".

هاوولاتیانی دیکه ش پیان باشه له لایهن خه لکانی بیانییه وه چاودیری سندوقه کانی هه لیزاردن بکریت، تاکو چیتر حزبه ده سه لاتداره کان نه توانن جه ماوه ر پشتگویی بخهن چونکه "ناتوانن به ئاره زوی خویان فورم پر بکه نه وه و ئه و فورمانه ش باتل بکه ن که به دلی ئه وان نییه"، هاوولاتی نیاز قادر بوچوونی خوی له مروه وه ده ریری و به هه ماسه وه وتی: "داوا ده که م پسپوری بیانی بین چاودیری سندوقه کانی هه لیزاردن له کوردستاندا بکه ن".

2005 / 11 / 20